

EDİTÖRDEN / From the Editor

Diyanet İlmî Dergi olarak bu sayımızda başta kıraat ve tefsir konuları olmak üzere hadis, İslâm hukuku ve kelâm alanlarında yapılan çalışmalara yer verdik. İlk makalemiz Nizamettin Çelik'in kaleme aldığı "Seyyid Hâmid b. El-Hâc Abdülfettâh el-Paluvî ve Kıraat İlmindeki Konumu" başlıklı çalışma. Çelik, makalesinde Kur'ân-ı Kerîm'in okunuşu ve âşere-takrîb eğitimi veren, Anadolu'daki önemli merkezlerden biri olan ve Palu'da faaliyet gösteren dârukkurrânın baş müderrisi Seyyid Hâmid b. el Hâc Abdülfettâh el-Paluvî'i ve onun kıraat ilmine katkılarını ortaya koymaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm'in beyan özelliğini ölçü olarak kaleme alınan ve peygamberlerin mucizelerinin incelendiği "Kur'ân'da Geçmiş Peygamberlere Atfedilen Mucizelerin Olağanüstülük Özellikleri Açısından Tahlili" başlıklı makale ise Ali Bakkal tarafından yazıldı. Makalede Kur'ân'da olağanüstü gibi görünen olaylar gözden geçirilmekte, mucizenin yapısı ve gayesi bakımından bu olayların nasıl anlaşılması gerektiği ve özellikle hangilerinin hâriku't-tabîa yani tabiat kanunlarını yarıcı nitelikte oldukları ortaya konulmaktadır.

"Vahiy-Siret İlişkisi Bağlamında Hz. Peygamber'in Risalet Sürecinde Bazı Rubûbiyet Tabloları" makalede ise Hasan Nas, Hz. Peygamber'in risalet sürecinde yaşadıklarını vahiy-siret birlikteliği içinde ele almaktadır. Allah Rasulü'nün nübüvvet vazifesinin başlamasıyla Yüce Allah tarafından kendisine lütfedilen yardım ve desteğin ortaya konulduğu makalede bazı rubûbiyet örnekleri de detaylı olarak ele alınmaktadır.

Dergimizin bu sayısında yer bulan iki hadis makalesinden biri Fatma Betül Altıntaş'a ait olan "Osmanlı Muhaddislerinden Kemâhî'nin *el-Müheyyâ* Adlı Şerhinde Mezhep Faktörünün Etkileri" başlıklı çalışma. Makalede Altıntaş, Osmanlı dönemi önemli muhaddislerinden olan ve *el-Muvattâ* şarihlerinden Kemâhî'yi (ö. 1171/1757) ve onun Muvattânın İmam Muhammed b. Hasen eş-Şeybânî rivayeti üzerine yazdığı *el-Müheyyâ fi keşf-i esrârî'l-Muvattâ* adlı eserini ele almaktadır. Eserin özellikle Mâlikî ve Hanefî mezhebi arasında ihtilaf doğuran meseleler konusundaki yaklaşımı ve Kemâhî'nin Hanefî kimliğinin bu meselelerin ele alınışına nasıl tesir ettiği de ortaya konulmaktadır.

Bir diğer hadis makalesi Abdulvasıf Eraslan'ın kaleme aldığı "Seyyid Ahmed el-Hâşimî ve *Muhtârü'l-Ehâdîsi'n-Nebeviyye ve'l-Hikemi'l-Muhammediyye* İsimli Eserinin Hadis İlmi Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı çalışmadır. Makalede hadisleri ilk harfine göre sıralayan bir sistemle yazılan çağdaş Mısırlı araştırmacı ve yazar Seyyid Ahmed el-Hâşimî'ye ait *Muhtârü'l-Ehâdîsi'n-Nebeviyye ve'l-Hikemi'l-Muhammediyye* isimli eser hadis ilmi çerçevesinde incelenerek rivayetlerin mevzu olanları tespit

edilmektedir. Çalışmada Münâvî, Gumârî ve Elbânî'nin mevzu olduğuna hükmettiği rivayetler, alfabetik sıra gözetilerek ortaya konulmaktadır.

“Hükmü Kıyas ile Sabit Olan Fer'in Yeni Bir Kıyas İşleminde Asıl Kabul Edilmesi Meselesi” isimli makale ise dergimizin bu sayıdaki İslâm hukuku makalelerinden ilki. Uğur Bekir Dilek makalesinde hükmü Kur'ân, Sünnet veya icmâa kıyasla sabit olan bir fer'in, yeni bir fer'e hükümde kıyas kabul edilip edilemeyeceği meselesini tartışmakta. Usulcülerin ekseriyetinin fer'den çıkarılacak yeni illetin geçerli bir illet olmadığını ileri sürerek bunu da câiz kabul etmedikleri bilinmektedir. Dilek, makalesinde usulcülerin bu görüşlerini nedenleri ile de açıklamaktadır.

Furkan Shaban'ın “Bağımsızlık Sonrası Kuzey Makedonya Yayınevlerinde İslâmî Literatür: İslâm Hukuku Özelinde Bir İnceleme” isimli makalesi ise kuzey Makedonya'da yayımlanan İslâmî yayınları özeldede İslâm hukukuna ilişkin eserleri değerlendirmektedir. Böylelikle bu bölgedeki Müslümanların dinî inanç ve düşünce dünyalarının şekillenmesinde söz konusu yayınların etkilerinin de tespit edilmesi hedeflenmektedir.

Fatih Kurt'a ait “Şemseddin Semerkandî'de Bilgi Teorisi” isimli kelâm makalesinde ise Türkistan'ın önemli âlimlerinden Şemseddin Semerkandî'nin ortaya koyduğu bilgi teorisi ele alınmaktadır. Makalede Semerkandî'nin Mâtürîdî eksenli bir bilgi teorisine sahip olmakla beraber Mûtezile ve Ehl-i sünnet kelim bilgilerinin görüşlerine ilişkin değerlendirmelerine de yer verilmektedir.

Farklı konu ve disiplinlerde kaleme alınmış makaleler ile bu sayımızda da ilim alanına katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Gayret bizden, tesiri yüce Allah'tandır.

Dr. Fatma Bayraktar Karahan